

Asia: VN/21185/2020

Lausuntopyyntö työryhmän muistiosta sovittelun mahdollisuuksista hallintoasioissa

Lausunnonantajan lausunto

1. Missä asiaryhmässä hallintosoittelulla voisi olla tarvetta ja käyttöalaa?

Kuntaliitto katsoo, että naapuruussuhteiden valvonnassa sovittelumahdollisuutta voisi selvittää tarkemmin. Naapuruusriidat työllistävät kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia merkittävästi ja jokin muu keino kuin hallintopäätöksen tekeminen ja sen valvonta olisi tervetullut lisä asioiden ratkaisuun. Ympäristönsuojelulain ja jätelain mukaisiin naapuruusasioihin voidaan rinnastaa vesilain mukaiset naapureiden ojitusriidat, joissa jo lainsäädäntö velvoittaa riidan osapuolia ensisijaisesti sopimaan asian.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan sovittelu voisi soveltua myös joihinkin EU-oikeuteen perustuviin asioihin, mutta näiltäkin osin asiaa tulisi jatkoselvittää. Esimerkiksi julkisten hankintojen asiaryhmässä sovittelumahdollisuutta voisi selvittää tarkemmin, huomioiden luonnollisesti julkisia hankintoja koskeva valvontadirektiivi 89/665/ETY siihen tehtyine muutoksineen. Sovittelun mahdollisuus olisi tarpeellinen etenkin, jos selvityksen perusteella ilmenisi, että sovittelulla voitaisiin vähentää markkinaoikeuden käsiteltäväksi päätyviä tapauksia. Sovittelulla ei kuitenkaan tulisi puuttua mahdollisuuteen hakea tehokkaasti muutosta tai viranomaisen mahdollisuuteen hakea muutosta markkinaoikeuden päätökseen.

Kuntaliitto katsoo työryhmän tavoin, että julkisten tahojen välisissä hallintoriita-asioissa, joissa on selkeä kaksiasiainosaisuus eikä asiaan liity merkittävää julkista intressiä, sovittelun tyyppiselle toimintamallille saattaisi olla jonkin verran käyttöalaa, taikka pikemminkin sovinnollisuuden edistämiseksi tuomioistuinosuudessa. Hallintotuomioistuimilla tulisi tällöin olla mahdollisuus vahvistaa osapuolia sitova sovinto. Tällaisia ovat esimerkiksi kuntien väliset kustannusvastuuta koskevat hallintoriita-asiat.

2, Mihin asiaryhmään hallintosoittelu ei ehdottomasti sovellu?

Kuntaliitto yhtyy työryhmän jäsen Eija Siitarin näkemykseen siitä, että tuomioistuimissa tapahtuvalle sovittelulle ei hallintolainkäytön lapsia koskevassa asiaryhmässä ole mahdollisuuksia. Hallintosoittelu ei Kuntaliiton näkemyksen mukaan sovellu myöskään opetus- ja sivistystoimen asiaryhmässä tehtäviin päätöksiin.

3. Tulisiko hallintoasioiden sovittelua kehittää viranomaisessa esimerkiksi oikaisuvaatimusvaiheessa hallintolainkäytön vaihtoehtona vai hallintotuomioistuimessa?

Kuntaliiton näkemyksen mukaan edellytyksiä yleiselle hallintoasioiden sovittelujärjestelmälle ei ole. Tietyissä asiaryhmissä sovittelun tyyppiselle toimintamallille saattaisi kuitenkin olla jonkin verran käyttöalaa, taikka pikemminkin sovinnollisuuden edistämiseksi tuomioistuinprosessissa. Hallintotuomioistuimilla tulisi tällöin olla mahdollisuus vahvistaa osapuolia sitova sovinto.

4. Jos sovittelu toteutettaisiin osana hallintoprosessia, olisiko luontevampi toteuttamistapa varsinainen sovittelu osana hallintoprosessia vai osapuolten välisen sovinnon vahvistaminen?

Ks. edellinen vastaus.

5. Olisiko hallintoprosessilakiin aiheellista lisätä säännös tuomioistuimen tavoitteesta tai velvollisuudesta sovinnollisuuden edistämiseen prosessin aikana?

Kuntaliitto ei ota tähän kysymykseen kantaa.

6. Muuta huomioitavaa?

Kuntaliitto katsoo työryhmän tavoin, ettei edellytyksiä yleiselle hallintoasioiden sovittelujärjestelmälle ole. Kunnalliset palvelut ovat suurelta osin lakisääteisiä ja sijoittuvat pitkälti perusoikeuksien ydinalueille, joihin sovittelu ei sovellu. Sovittelu ei myöskään voi johtaa kuntalaisten yhdenvertaisesta kohtelusta poikkeamiseen.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan työryhmässä olisi ollut hyvä olla kuntaedustus.

Myllymäki Juha
Suomen Kuntaliitto ry

Martikainen Katriina
Suomen Kuntaliitto ry